

A gyermek nem kampányeszköz - Útmutató szülőknek a kampányidőszakra -

A 2026-os országgyűlési választások közeledtével – különösen annak fényében, hogy a gyermekvédelem kiemelt közéleti és kampánytémává vált – a Gyermekjogi Civil Koalíció (a továbbiakban: Koalíció) fontosnak tartotta, hogy szakmai minimumajánlásokat fogalmazzon meg a gyermekek politikai kampányokban való megjelenésével és részvételével kapcsolatban elsősorban a politikai pártok és a média képviselői számára.¹ Ugyanakkor az ajánlások mellett különösen fontosnak tartja a **szülők és valamennyi törvényes képviselő (gyermekvédelmi gyám, eseti gyám) megszólítását is**. A gyermekközpontú megközelítés lényege, hogy minden, gyermekeket érintő kampányhelyzetben a gyermek érdekei, jogai és védelme az elsődlegesek, függetlenül a megkeresés jellegétől.

Ez az ajánlás abban kíván segítséget nyújtani a szülőknek és más törvényes képviselőknek, hogy **felismerjék azokat a helyzeteket, amelyek gyermekjogi kockázatokat hordozhatnak, és megalapozott döntéseket tudjanak hozni** akkor, amikor a gyermek politikai tartalmakkal találkozhat, vagy amikor a gyermek részvétele is felmerül.

1. Hogyan beszéljünk a gyerekekkel a választásokról?

A választások időszaka sok kérdést vethet fel a gyerekekben: választási plakátokat, szórólapokat látnak, hallják a felnőttek beszélgetését, közösségi médiatartalmakkal találkozhatnak a választásokkal és aktuálpolitikai kérdésekkel kapcsolatban. Ezek a tartalmak gyakran szorongást, félelmet válthatnak ki a gyerekekben. A szülők fontos szerepet játszanak abban, hogy ezekről **biztonságos, nyugodt módon** lehessen beszélgetni a gyerekekkel. A szülő feladata, hogy észrevegye és oldja a feszültséget.

Érdeemes a beszélgetést nyitott kérdésekkel kezdeni: „*Mit hallottál erről?*”, „*Mit gondolsz róla?*”, „*Van valami, ami miatt bizonytalan vagy?*” Legyünk őszinték és adjunk valós válaszokat a gyerekeknek.

A harmóniát, a bizalmat pedig az alábbi kérdésekkel lehet erősíteni: „*Hogy érint téged?*”, „*Hogyan hat rád?*”, „*Mi számodra a legnehezebb?*”, „*Mit tudunk tenni annak érdekében, hogy a kapcsolatunkban mindez ne keltsen zavart?*”

Fontos hangsúlyozni, hogy a politikáról lehet eltérően gondolkodni, és a véleménykülönbségek mellett is alapvető a kölcsönös tisztelet megadása a másként gondolkodó fél számára. A gyermekek számára különösen tanulságos, ha azt látják: a felnőttek képesek nyugodtan, egymás meghallgatásával beszélni közéleti kérdésekről. A szülőknek a kampányidőszakban elsődlegesen az a feladatuk, hogy **biztonságot, értelmezési keretet és érzelmi védelmet** adjanak.

¹ <https://gyermekjogicivilkoalicio.hu/gyermekjogi-nyilatkozatok/ajanlasok-politikai-kommunikaciohoz/>

Ez nemcsak a családon belül igaz, de különösen fontos akkor, amikor a politikai viták, témák begyűrűznek az iskolák falai közé is. Fontos, hogy ha az intézményekben felmerül bármilyen választási témával kapcsolatos szituáció, ami a gyerekekben szorongást, dilemmát, megoldási nehézséget okoz, akkor **beszéljünk erről a szülőtársakkal és a pedagógusokkal**, akkor is, ha eltérő (politikai) állásponton vagyunk.

2. Mire figyeljünk, ha részvételük is felmerül a politikai kampányban?

Előfordulhat, hogy a gyermek nemcsak kérdez vagy figyel, hanem **felkérést kap** politikai vagy közéleti szereplésre – például rendezvényen való megjelenésre, megszólalásra, fotózásra, videóra, interjúra.² Ezek a helyzetek különösen nagy körültekintést igényelnek. Fontos, hogy a gyermek részvétele a **szülő vagy más törvényes képviselő hozzájárulásához kötött** és a hozzájárulás megadása előtt a **gyermek véleményét is meg kell hallgatni**, azt a döntésnél **figyelembe venni**.

A Gyermekjogi Civil Koalíció azt ajánlja a szülőknek és más törvényes képviselőknek, hogy hozzájárulásuk megadása előtt **gondolják végig az alábbi kérdéseket**³:

- **Érti-e** a gyermek, hogy ki és milyen célból kérte fel őt a részvételre, és kap-e visszajelzést arról, hogy mire használhatják fel a megszólalását vagy megjelenését?
- **Valóban szabad-e** a döntése? Mondhat-e nemet anélkül, hogy emiatt bármilyen negatív következmény érné őt (például pszichikai nyomás, zaklatás)?
- A részvételével nem válik-e **pusztán „díszletté” vagy hangulati eszközzé**, és bevonása valóban érdemi-e (vagyis a véleményüket komolyan veszik és azt a döntések során figyelembe is veszik)?
- **Ki beszél a gyermekkel**, és van-e megfelelő felkészültsége ahhoz, hogy a gyerekekkel érzékenyen és felelősen kommunikáljon?
- **Mi történik a tartalommal** később: hol jelenik meg, meddig marad elérhető, a megjelenés előtt van-e lehetőség módosítani, visszavonható-e a hozzájárulás?
- Érdemes arról is előre beszélgetni a gyerekekkel, hogy **hogyan tudja határozottan visszautasítani**, ha kényszerül, vagy a szülei hozzájárulása nélkül próbálják politikusok vagy a média megszólaltatni.
- Végezetül: **a szülő bármikor közbe léphet**, ha éppen tanúja annak, hogy hozzájárulása nélkül vonják be gyerekeit kampány célból szereplésre!

3. Gyermekbántalmazás áldozatainak meghallgatása szakember által

A politikai pártok és a média szereplői **nem jogosultak** gyermekek hivatalos meghallgatására, különösen akkor nem, ha a gyermek bűncselekmény vagy bántalmazás áldozata. Mégis előfordulhat, hogy ilyen helyzetekben közvetlenül a gyermeket szólítják meg. Ilyenkor a szülőknek és más törvényes képviselőknek mérlegelni kell, hogy **biztosíthatók-e a gyermek jogai, érzelmi biztonsága egy ilyen helyzetben?**

A szakmai gyakorlat azt mutatja, hogy a bántalmazást elszenvedett gyermekek meghallgatása akkor tekinthető valóban **gyermekközpontúnak**, ha:

² <https://hintalovon.hu/termek/mediaszereples>

³ <https://hintalovon.hu/2021/07/26/hogyan-veheted-eszre-ha-egy-politikai-kampany-kihasznalja-a-gyerekeket/>
<https://www.canva.com/design/DAEkLFCZCCo/Nejvilk39hqtNQIBqx6Gmw/view?website#2:r-szv-tele-c-lj->

- védett környezetben történik,
- speciálisan képzett szakemberek végzik,
- traumatudatos módon zajlik, és
- nem teszi ki a gyermeket nyilvános szereplésnek vagy újabb traumatizációnak.

Ezek a feltételek a politikai vagy médiamegszólalások többségében **nem biztosíthatók**, ezért különösen indokolt az óvatosság.

4. Szülők edukációs és érzékenyítési felelőssége

A gyermekeknek joguk van kérdezni, gondolkodni és véleményt formálni a világról. Ugyanakkor **nem feladatuk és nem felelősségük**, hogy felnőttek politikai vagy közéleti céljait szolgálják. A szülők szerepe az, hogy:

- biztonságos teret adjanak a beszélgetésekhez,
- segítsenek felismerni a kockázatokat, és
- szükség esetén megvédjék a gyermeket azoktól a helyzetektől, amelyek túl nagy terhet vagy veszélyt jelentenének számára.

A gyerekek részvétele a közéletben érték lehet – de csak akkor, ha az valóban az ő érdekeiket szolgálja, és nem mások üzeneteinek hordozójaként használják őket.

5. Hova fordulhatnak a szülők, ha úgy látják, gyermekük jogai sérültek a kampány során?

Ha egy szülő vagy törvényes képviselő úgy tapasztalja, hogy gyermeke jogai sérültek – például a gyermek politikai tartalomban szerepelt, megszólaltatták, képmását a szülő vagy más törvényes képviselő hozzájárulása nélkül felhasználták, vagy számára félelmet keltő, életkorának nem megfelelő tartalommal találkozott –, több lehetőség is rendelkezésre áll. De fontos lehet akkor is lépni, ha egy kampány gyerekeket használt vizuálisan vagy narratívában manipulációra, vagy kimondottan gyermekeket célzó, káros tartalmat közvetít, illetve, ha egy politikai szereplő gyerekeket veszélyeztető módon vont be a kommunikációba.

Fontos tudni, hogy **nem kell jogásznak lenni**, és nem szükséges bizonyítani a jogsértést ahhoz, hogy valaki segítséget kérjen vagy jelzést tegyen. Számos szervezet vizsgálhatja, hogy a kampány megfelel-e a jogi előírásoknak (például választási törvények, gyermekvédelmi szabályok).

a) Választási kifogás benyújtása gyermekjogi jogsértés esetén

A szülő vagy más törvényes képviselő írásban, 15 napos határidővel a **helyi választási bizottsághoz** fordulhat, ha azt tapasztalja, hogy egy konkrét kampánytevékenység (például gyerekekkel készült videó, rendezvény) sérti a választási eljárásban rögzített alapelveket (jóhiszeműség, rendeltetésszerű joggyakorlás, választás tisztasága, esélyegyenlőség) és a gyermeki jogokat.⁴ Bírósági felülvizsgálat csak a választási bizottság határozata ellen kérhető, ha már a fellebbezést is kimerítették.

b) Alapvető jogok védelme

⁴ <https://www.valasztas.hu/kifogas>

https://ataszjelenti.blog.hu/2019/09/18/ezt_tedd_ha_a_gyerekedet_kampanydiszletnek_hasznaljak

A szülők/törvényes képviselők fordulhatnak az alapvető jogok biztosához (**ombudsman**), ha úgy látják, hogy gyermekük alapvető jogai – például a magánélethez, emberi méltósághoz vagy védelemhez való joga – sérültek.⁵ Az ombudsman ugyanis vizsgálhatja, ha a választás szereplői vagy az általuk folytatott kampányok manipulálnak vagy jogsértő módon befolyásolnak gyerekeket. Az ombudsmani eljárás ingyenes, nem igényel jogi képviseletet, és akkor is megindítható, ha a szülő elsősorban állásfoglalást vagy vizsgálatot szeretne, nem pedig felelősségrevonást.

c) Médiatartalommal kapcsolatos jogsértések

Amennyiben a jogsértés médiatartalomhoz kapcsolódik (például televízióban, online videóban, közösségi médiában megjelent tartalomról van szó), a szülők panaszt tehetnek a **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság** felé.⁶ Ez különösen indokolt lehet, ha

- a gyermek felismerhető módon szerepelt,
- kiszolgáltatott helyzetben mutatták be, vagy
- gyermekeknek szánt tartalomban jelent meg politikai üzenet.

d) Személyes adatok védelme

Ha a gyermek képmását, hangját, nevét vagy más személyes adatát engedély nélkül, vagy a gyermek érdekeit sértő módon használták fel, a szülők a **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság** eljárását is kezdeményezhetik.⁷

e) Bírószági jogvédelem

A személyiségi jogok körébe tartozó egyik alapvető jogosultság a személy **képmáshoz és hangfelvételhez fűződő joga**, ennek megsértése a személyiségi jogok sérelmét jelenti. A képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy, gyermek esetében a szülő vagy más törvényes képviselő hozzájárulása szükséges. **Hozzájárulás hiányában az ilyen felvétel felhasználása jogsértő.** Személyiségi jogok megsértése esetén – az eset körülményeitől függően – lehetőség van polgári peres eljárást vagy büntetőeljárást indítani. A médiában egyre gyakrabban jelennek meg hírek kiszolgáltatott emberek különféle formában végrehajtott bántalmazásáról, megalázásáról. **A hosszabb távon kiszolgáltatott személy megalázása, adott esetben annak bemutatása, a meglevő büntetőjogi tényállásba is beilleszthető, vagyis büntetendő.**⁸ Ilyenkor nem csupán az áldozat lelki és fizikai méltósága sérül, hanem a társadalmi morál és szolidaritás is, hiszen a legsérülékenyebb személyeket fosztják meg a biztonság, a tisztelet és a védelem minimális alapjaitól.

f) Civil szervezetek, jogsegély

A szülők segítséget kérhetnek gyermekjogi civil szervezetektől is, amelyek segítenek értelmezni a történeteket, tanácsot adnak a további lépésekről, vagy jogsegélyt biztosítanak. Ilyen szervezet például a Koalíció néhány tagja is (TASZ, Hintalovon Alapítvány), amelyek szakmai útmutatással és érdekképviselettel is támogatják a gyermekek jogainak érvényesülését.

Budapest, 2026. január 12.

A Gyermekjogi Civil Koalíció szervezetei részéről:

⁵ <https://www.ajbh.hu/forduljon-a-biztoshoz>

⁶ <https://nmhh.hu/tart/report/2>

⁷ <https://www.naih.hu/online-ugyinditas/380-adatvedelmi-hatosagi-eljaras-erintetti-beadvany-gdpr>

⁸ Lásd erről bővebben Bolyky Orsolya A kiszolgáltatottság fogalmának jogi értelmezése, különös tekintettel az idős korú áldozatokra c. írását, elérhető: <https://ugyeszeklapja.hu/?p=3780>

Bagázs Közhasznú Egyesület
Család, Gyermekek, Ifjúság Közhasznú Egyesület (CSAGYI)
Háttér Társaság
Hintalovon Gyermejközi Alapítvány
Igazgyöngy Alapítvány
Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány
Magyar Női Érdekvérvényesítő Szövetség
Magyarországi Terre des hommes Alapítvány „Lausanne”
MPT Gyermekvédők Korczák Közössége
Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ)
Országos Gyermekvédő Liga
Polgár Alapítvány az Esélyekért
Pressley Ridge Magyarország Alapítvány
Rosa Parks Alapítvány
Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete
Tűzcsiholó Egyesület
Validity Alapítvány
Világszép Gyermekvédelmi Alapítvány

és egyéni szakértők mint:

Aczél Anna
Adler Katalin
dr. Baracsi Katalin
Békés Zoltán
Bíró Dalma
Cserey Miklós
Flóris Krisztina
dr. Geller Judit
dr. Hegedűs Judit
dr. Herczeg Rita
dr. Jánoskúti Boglárka
dr. Katonáné dr. Pehr Erika
dr. Kovács Zsuzsanna
dr. Láposy Attila
dr. Lux Ágnes
dr. Makai Éva
dr. Mátyók Fanni
Negrea Vidia
Németh Barbara
Sebhelyi Viktória
dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet
dr. Toma Andrea
Varga-Sabján Dóra

Megfigyelő szervezetként:

Civil Közoktatási Platform